

RAAD VOOR DIERENWELZIJN
Werkgroep: zwurf- en asielkatten

Advies van de Raad voor Dierenwelzijn

Maatregelen i.v.m. de zwurfkattenproblematiek en overpopulatie in asielen

De Minister bevoegd voor Dierenwelzijn verzocht de Raad voor Dierenwelzijn om de problematiek van de overpopulatie van katten in asielen en van zwurfkatten te bestuderen en haar advies te bezorgen desgevallend vergezeld van voorstellen om hieraan te verhelpen. Een werkgroep werd opgericht op 19/04/2007, bestaande uit vertegenwoordigers van dierenbeschermings- en dierenrechtenverenigingen, dierenartsen, consumentenverenigingen, kwekers, handelaars in katten en de Dienst Dierenwelzijn. Door Ester Peeters, wetenschappelijk adviseur van de Raad werd een werkdocument opgesteld, getiteld "Problematiek van zwurfkatten en overpopulatie van katten in dierenasielen" op basis van de meest recente gegevens uit de literatuur.

De werkgroep kwam sinds maart 2008 vijf maal samen en hoorde volgende experten: Dr. Tramasure, lid van de Orde van Dierenartsen en Dhr. Montegnies, directeur van het dierenasiel "Animaux en péril".

Op grond van de bijeengebrachte gegevens, ervaringen en expertise en geleid door ethische en diervriendelijke overwegingen is de werkgroep tot volgende conclusies gekomen.

De huiskat, *Felis silvestris catus*, is ontstaan door domesticatie van een Afrikaans subspecies, *Felis silvestris lybica*, welke is afgeleid van de wilde kat, *Felis silvestris*.

De huiskat, die bijgevolg niet thuis hoort in ons ecosysteem (het is een gedomesticeerde subspecies die is geïmporteerd), heeft een eigen specifiek gedrag en heeft geen rol als predator en heeft geen predators. Door ongecontroleerde voortplanting ontstaan grote populaties zwurfkatten en ook een overpopulatie in de asielen.

Vorige beschreven eigenschappen maken dat zowel het welzijn van de kat, het welzijn van andere diersoorten (door predatie) als de volksgezondheid (door overdracht van virussen en parasieten) worden bedreigd indien geen gepaste maatregelen worden genomen om 1) de voortplanting van de kat te controleren en 2) de zwurfkattenpopulatie op termijn naar nul te herleiden.

Door zijn domesticatie vervult de kat een sociale functie als gezelschapsdier voor nogal wat mensen, vaak ook uit de lagere sociale klassen. Voortplanting van huiskatten kan voorkomen worden door het onvruchtbaar maken van de mannelijke en vrouwelijke dieren, en gebeurt bij voorkeur vóór de geslachtsrijpheid. Aangezien verschillende sensibilisatiecampagnes voor sterilisatie van katten gevoerd zijn met beperkt of matig resultaat acht de werkgroep het nodig om sterilisatie van huiskatten waarmee men niet wil fokken, verplicht in te voeren. Deze verplichting moet gelden voor alle katten die verhandeld worden. Mits een overgangperiode van bijvoorbeeld vijf jaar zou deze maatregel zich moeten uitstrekken tot de nu reeds gehouden katten. Tijdens deze periode moeten er maatregelen genomen worden (sensibiliseringscampagnes en financiële stimuli) om de bevolking ertoe te bewegen zich reeds op voorhand met de toekomstige verplichting in regel te stellen.

Enige uitzondering die toegestaan kan worden is voor geregistreerde fokkers d.w.z. dat ook particulieren die met hun kat willen fokken via een eenvoudige procedure een registratie als fokker moeten bekomen. Handel van niet-gesteriliseerde katten kan dus enkel tussen

geregistreerde fokkers plaatsvinden. Voor de controleerbaarheid van deze maatregel is de invoering van een verplichte identificatie en registratie van katten bij de fokker aangewezen. Het identificatieteken zal bovendien toelaten een onderscheid te maken tussen zwervkatten en huiskatten en zal een snelle teruggave van verloren gelopen huiskatten aan hun oorspronkelijke eigenaar bespoedigen. De identificatie en registratie van de katten moet gegarandeerd worden aan de laagst mogelijke prijs (door bijvoorbeeld registratie te combineren met sterilisatie en/of door een hele nest kittens tegelijkertijd te behandelen). Mensen die zich laten registreren als fokker zullen de sterilisatie, identificatie en registratie laten uitvoeren en de kosten dus dragen, deze kosten zullen verrekend worden aan de koper. Wetenschappelijke studies geven aan dat vroegsterilisatie van kittens diergeneeskundig verantwoord is, en bijgevolg kunnen, bij toepassing van deze techniek, kittens reeds op een leeftijd van 8 weken, na sterilisatie en registratie verhandeld worden.

Om de zwervkattenpopulatie op lange termijn naar nul te herleiden, werden twee praktisch realiseerbare methoden beschouwd, namelijk enerzijds het vangen en euthanaseren van zwervkatten ingeval van fysiek lijden, overlast en/of gevaar voor de volksgezondheid en anderzijds het vangen-steriliseren en terugplaatsen. Het is evident dat een zwervkat slechts na sterilisatie teruggeplaatst kan worden indien er voldoende garanties zijn om aan het welzijn van de zwervkat tegemoet te komen. Daartoe moeten de katten vrij zijn van ziekten (met inbegrip van een test op leukose), vrij van parasieten, gecontroleerd gevoederd worden en moet de losplaats voldoende beschutting tegen slechte weersomstandigheden voorzien. Indien niet aan deze voorwaarden voldaan is, is het terugplaatsen van de katten ethisch niet verantwoord.

Ingeval van fysiek lijden, bedreiging voor de volksgezondheid en/of grote overlast waarvoor geen alternatief bestaat wordt het vangen en pijnloos inslapen van katten als maatregel voorgesteld.

Hierbij zou de Minister elke stad/gemeente moeten verplichten een zwervkattenbeleid op te stellen (vangen, steriliseren en terugplaatsen; vangen en euthanaseren ingeval van fysiek lijden, bedreiging voor de volksgezondheid en/of grote overlast; of een combinatie van beide methoden onder de vermelde voorwaarden).

SAMENVATTING:

Maatregelen voor een gecontroleerde voortplanting:

- verplichte sterilisatie met uitzondering van fokkers
- verplichte identificatie

waarbij steunmaatregelen (sensibiliseringscampagnes en financiële stimuli) en een overgangperiode worden voorzien.

Maatregelen voor beheersen van zwervkattenpopulatie:

- verplicht zwervkattenbeleid in elke stad/gemeente, namelijk
 - vangen, steriliseren en terugplaatsen, onder volgende voorwaarden
 - gecontroleerd voederen
 - schuilhokken
 - vangen en euthanaseren *ingeval van* fysiek lijden, bedreiging voor de volksgezondheid en/of grote overlast waarvoor geen alternatief bestaat
 - combinatie van beide beleidsvormen onder de vermelde voorwaarden